

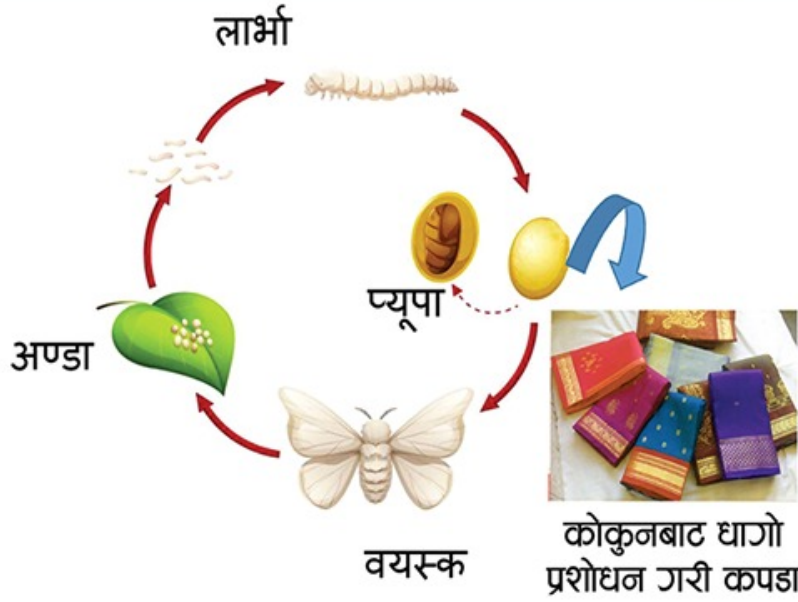
रेशम विकास केन्द्र

खोपासी, काभ्रेपलाञ्चोक

किम्वु बोटवाट आहार विकास गरी रेशम कीरापालनबाट प्राप्त कोया प्रशोधन गरी रेशम धागो/कपडा उत्पादन गर्ने कार्यको एकिकृत रूपलाई नै रेशम खेती भनिन्छ ।

रेशम खेतीसंग सम्बन्धित तीन प्रविधि:

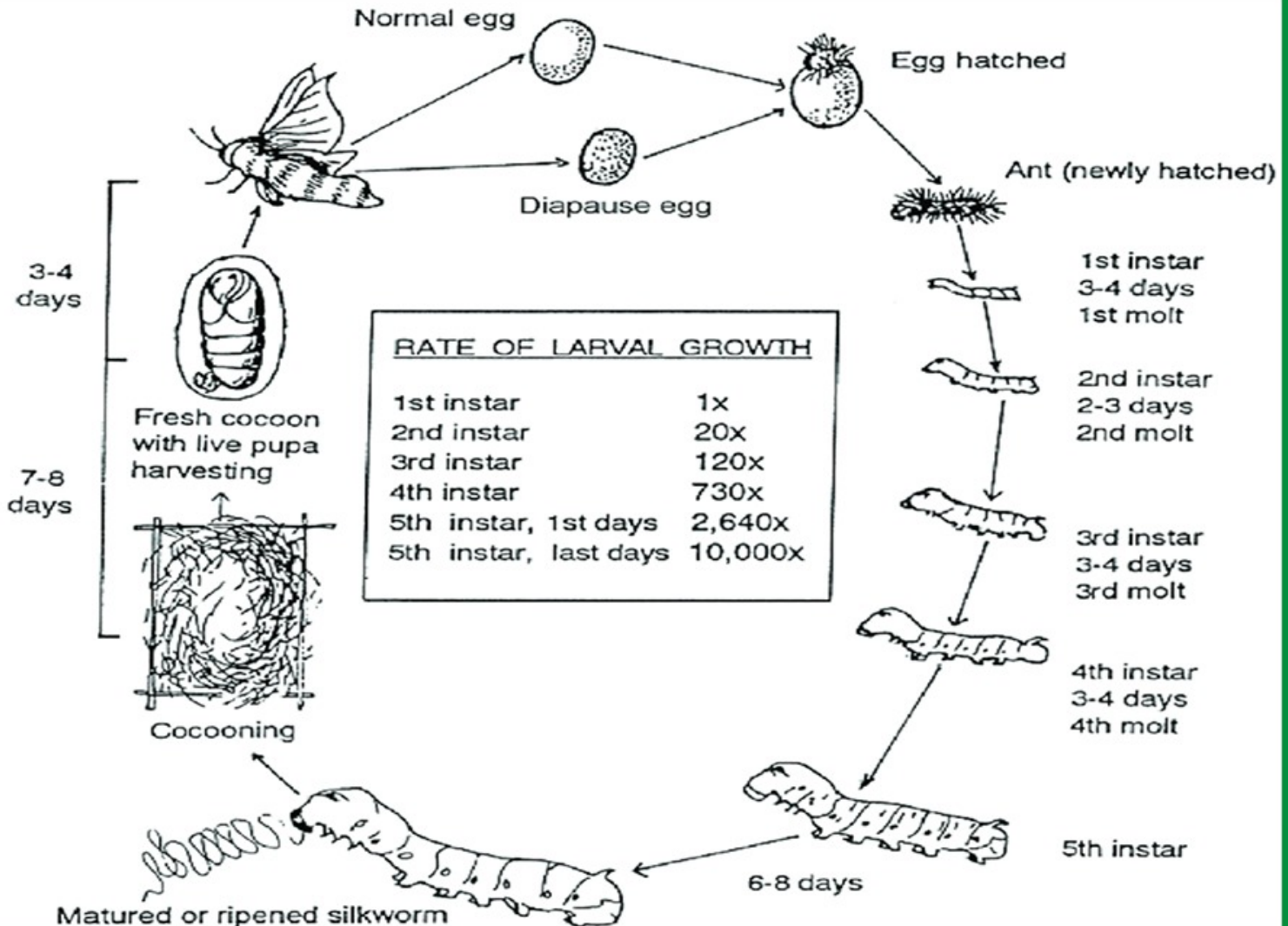
- किम्वु वगैचा व्यवस्थापन
- रेशम किरा पालन र
- कोयाउत्तर प्रविधि (धागो र कपडा सम्बन्धित उद्योग)

रेशम कीराको जीवन चक्र

रेशम कीराको जीवन चक्र विस्तृतमा

नेपाल सरकार
कृषि विभाग

व्यवसायिक कीट विकास केन्द्र

रेशम विकास केन्द्र, खोपासी, काभ्रेपलाञ्चोक

Parental stock maintenance of the silkworm races in sericulture development
Center, Khopasi, Kavrepalanchowk

S.N	Race	Source country	Entry year	Larval character		Cocoon character		Av. Shell ratio	Voltines
				Marking ^{5th} instar	Color	Appearance	Color		
1	J1	Japan	1998	marking at head and thorax two places		Medium peanut	Brown white	23	Bivoltine
2	J2	Japan	1998	Marking at head region	Cream white	Medium peanut	Brown white	22	Bivoltine
3	J3	Japan	2000	Marking at head region	Cream white	Long peanut	Brown white	21.84	Bivoltine
4	C1	Japan	1998	Plain	Apparent white	Long oval	Apparent white	24	Bivoltine
5	C2	Japan	1998	Plain	Apparent white	Short oval	Apparent white	22.78	Bivoltine
6	C3	Japan	2000	Plain	Apparent white	Long oval	Apparent white	24.7	Bivoltine
7	N4	India	1990	Plain	Apparent white	Pointed long Oval	Silver white	21.26	Bivoltine
8	N5	India	1990	Plain	Apparent white	Extended long oval	Brown white	22.42	Bivoltine
9	N6	India	1990	Dark Marking at head region	Cream white	Deep Peanut	Brown white	18.93	Bivoltine
10	N7	India	1990	Light marking at head region	White	Round Peanut	Brown white	19.39	Bivoltine
11	N8	pakistan	1990	Marking at head region	Dark brown	Peanut	Brown white	20.63	Bivoltine
12	N9	pakistan	1990	Plain	White	Extended long oval	Brown white	22.44	Bivoltine
13	N107	Japan	1999	marking at head and thorax two places	Cream white	Extended. long Peanut	Brown white	22.00	Bivoltine
14	N108	Japan	1999	marking at head and thorax two places	Dark brown white	Extended. long Peanut	Brown white	21.00	Bivoltine
15	N109	Japan	1999	Marking at head region	Cream white	Extended. long Peanut	Apparent white	22.13	Bivoltine
16	N110	Japan	1999	Marking at head region	Cream white	Long oval	Apparent white	24.1	Bivoltine
17	N111	Japan	1999	Plain	Apparent white	Long oval	Apprearant white	24.13	Bivoltine
18	N112	Japan	1999	Marking and plain mix	Cream white	Long round oval	Apparent white	21.68	Bivoltine
19	N113	Japan	2002	Marking at thorax thorax	Cream white	Short peanut	Brown white	22.35	Bivoltine
20	N114	Japan	2002	Marking at head and thorax	Brown, white	Long peanut	Brown white	21.48	Bivoltine
21	N115	Japan	2002	Plain	Apparent white	Long Oval	Apparent white	25.33	Bivoltine
22	N116	Japan	2002	Plain	Apparent white	Short Oval	Apparent white	23.73	Bivoltine
23	N201	Korea	1997	Sex limited	Cream white	Shrt Oval	Apparent white	23.53	Bivoltine
24	N202	Korea	1997	Marking at head and thorax	Brown, white	Short Peanut	Apparent white	22.32	Bivoltine
25	K101 (P)	Ashahi	Selected form	Marking at head and thorax	Dark white	Normal Peanut	Brown white	24.58	Bivoltine
26	K101 (O)	Tokhai	japanese early	Plain and marking	Apparent white	Peanut oval mix	Brown white	23.9	Bivoltine
27	K103 (P)	Foyo	commercial race	Marking at head and thorax	Cream white	Normal Peanut	Brown white	22.77	Bivoltine
28	K103 (O)	Tokhai	(Back cross)	Plain and marking	Brown	Oval round	Brown white	23.99	Bivoltine
29	K104 (O)	Fuyo		Plain and marking	Brown	Oval round	Brown white	22.39	Bivoltine
30	K104 (P)	Chokuwani		Marking at head and thorax	Cream white	Normal Peanut	Brown white	21.77	Bivoltine
31	K(O)	Korea	2003	Plain and marking	Brown, white	Oval Peanut mix	Brown white	21.29	Bivoltine
32	K(P)	Korea	2003	Marking at head and thorax	Cream white	Normal Peanut	Brown white	22.47	Bivoltine
33	Khopasi 1	Banglade sh	1990	Marking at head and thorax	Cream white	Deep Peanut	Yellow		Multi voltine
34	Nepal-2	Banglade sh	1990	Plain	Apprearant white	Short Oval	Yellow		
35	TL	Lawas	2064	Plain	Apprearant white	Long oval	Brown white		

*These races are extinct.

नेपाल सरकार
कृषि विभाग

व्यवसायिक कीट विकास केन्द्र

रेशम विकास केन्द्र, खोपासी, काभ्रेपलाञ्चोक

रेशम विकास केन्द्र, खोपासीमा संरक्षित रहेका किम्बुका जातहरूको बिषेशता

Taxonomy of mulberry plant:

Family: Moraceae

Genus: *Morus*

Specie: *Morus alba* (white fruit color)

Morus rubra (Red fruit color)

Morus nigra (Black fruit color)

सि.नं.	जात	Varieties	स्रोत देश	जातिय गुण	कैफियत
१	कान्भा-२	Kanva-2	भारत	पात नरम र पोसिलो हुन्छ । रेशम कीराले यसको पात निकै मन पराएर खान्छ । यसका पातहरू सग्ला हुन्छन् ।	हाल प्रचलित र कटिगवाट सहज प्रसारण गर्न सकिने
२	मैसुर लोकल	Maisoor Local	भारत (मैसुर)	पातहरू कुनै सग्ला हुन्छन् भने कुनै चिरिएका हुन्छन् । सहायक हांगाहरू निकै निस्कन्छन् कान्भा-२ तुलनामा पात सानो तर रेशम कीराले मन पराएर खाने ।	व्यवसायिक दृष्टिले अनुपयुक्त
३	एस-५४	S-54	भारत	पातहरू सग्ला हुन्छन् र पात पोपिलो हुनुको साथै कीराले पनि निकै मन पराएर खाने	सिचाईको सुविधामा मात्र उत्पादन
४	एस-३६	S-36	भारत	एस-५४ जातसंग मिल्दोजुल्दो तर कम पोपिलो	सिचाईको सुविधामा मात्र उत्पादन
५	लन-४०	LN-40	चिन	पातहरू सग्ला निकै नरम र कलिला देखिन्छन् तर कम पोपिलो	
६	चाईनिज हाईब्रिड	Chinese hybrid	चिन	सा-२ र लन क्रस गरी विकास गरिएका पात ठूला र सग्ला	ठूला कीरा पालनको दृष्टिले उपयुक्त
७	हुसान	Husan	चिन	पातहरू साना , कुनै सग्ला र कुनै चिरिएका ।	व्यवसायिक दृष्टिले अनुपयुक्त
८	ईचिनोसे-सि	Ichinose-C	जापान	जापानबाट चिन हुँदै नेपालमा भित्रिएको पातहरू चिरिएका तर चिल्लोपना बढी रेशम कीराले खुब मन पराएर खान्छ ।	यस किम्बुको जातलाई कटिड विधिबाट प्रसारण गर्न सकिने
९	ईचिनोसे-के	Ichinose-K	जापान	जापानबाट दक्षिण कोरिया हुँदै नेपालमा भित्रिएको र पातहरू चिरिएका र ईचिनोसे सि भन्दा खस्रो भएतापनि रेशम कीराले खुब मन पराएर खान्छ ।	यस किम्बुको जातलाई कटिड विधिबाट प्रसारण गर्न सकिने ।
१०	मिक्टोरी-१	Victoria-1	भारत	कान्भा २ को तुलनामा पात केहि खस्रो तर पात लाम्चा र ठूलो हुनाले उत्पादन धेरै ।	कान्भा २ जस्तै कटिड विधिबाट सजिलै प्रसारण गर्न सकिन्छ
११	वि१ -२२	B1-22	जापान	बोटको फेद दहो , पात बाक्लो, सग्ला तर कान्भा २ को तुलनामा खस्रो हुन्छन।	ठूला कीरापालन र चिसान जग्गाको लागि उपयुक्त
१२	वि१ -२३	B1-23	जापान	बोटको फेद दहो ,पात बाक्लो र चिरिएका तर कान्भा २ को तुलनामा खस्रो हुन्छन।	ठूला कीरापालन र चिसान जग्गाको लागि उपयुक्त
१३	वि१ -२४	B1-24	जापान	बोटको फेद दहो ,पात बाक्लो र चिरिएका तर कान्भा २ को तुलनामा खस्रो	ठूला कीरापालन र चिसान जग्गाको लागि उपयुक्त
१४	वि१ -२५	B1-25	जापान	बोटको फेद दहो , पात बाक्लो र चिरिएका तर कान्भा २ को तुलनामा खस्रो	ठूला कीरापालन र चिसान जग्गाको लागि उपयुक्त
१५	भोटे	Bhote	ईलाम स्थानिय	पातको आकार ठुलो र हल्का पहेलो पना र खस्रो	ठूला कीरापालन गर्नसकिने
१६	समालबुङगे	Samalbunge	ईलाम स्थित समालबुङगे	पात बाक्लो र सग्ला तर खस्रा	ठूला कीरापालन गर्नसकिने
१७	केन्मोची	Kenmochi	जापान	पातको आकार ठुलो	कीराले कम मन पराउने
१८	स्यागंजा लोकल	Syangya Local	स्यागंजा	पातको आकार प्रकार कान्भा जस्तो तर पात मसिना	व्यवसायिक दृष्टिले अनुपयुक्त
१९	खोपासी -१	Khopasi-1	खुम्लटार	पात सग्लो तर कान्भा २ को तुलनामा खस्रो	तुपारो सहन सक्ने
२०	खोपासी -२	Khopasi-2	खुम्लटार	पात सग्लो तर कान्भा २ को तुलनामा खस्रो	तुपारो सहन सक्ने
२१	खोवाईचिंगो	Khowanchingo	जापान	पात ठुलो र लाम्चो	कीराले कम मन पराउने
२२	गारियु	Gariyu	जापान	डाँठ वागो टिंगो	सौन्दर्यताको लागि